

LİSE DÜZEYİNDE, FİZİK ÖĞRENME İLE İLGİLİ ÖĞRENCİ MOTİVASYONLARININ DEĞİŞİMİ KONUSUNDA BİR ARAŞTIRMA.

Nail ÖZEK, A. Kadir MASKAN, M. Tahir KAVAK

D.Ü. Eğitim Fakültesi – DİYARBAKIR

ÖZET

Öğrenme ve davranış psikolojisi ile kriminolojide, kişinin tepki ve davranışlarının oluşmasında, ön düzenleyici (Advance Organizer) olarak değerlendirilen motivasyon, eğitim ve öğretim etkinliklerinde de gerektiği şekilde yer almaktadır. Konu alanları ile ilgili olarak, öğrencilerin motive edilmeleri İngiltere’de öğretmenlik standartlarından biri olarak kabul edilmiştir. Ülkemizde, öğretmen yeterliklerinden biri olarak değerlendiriliyor.

1997-1998 Öğretim yılında, Diyarbakır Anadolu L (Yabancı dille ögr. L.), Melik Ahmet L. (Klasik Lise) ve Atatürk L. (Lab., müf. L.) gibi Liselerimizde öğrencilerin fizik öğrenme ile ilgili motivasyonlarını ve motivasyon faktörlerini tespit etmiş sınıflar ve okullar bazında karşılaştırmalarını yapmıştık (1). Bu çalışmada, aynı öğrencilerin 1998-1999 Öğretim yılındaki motivasyonları belirlenerek önceki motivasyonları ile ve yine birbirleri ile karşılaştırmaları yapıldı. İstatistiki açıdan öğrenci motivasyonlarında izlenecek olumlu ve önem düzeyi yüksek değişikliklerin, bundan böyle, öğrencilerin tek sınavla üniversiteye girecekleri dikkate alındığında daha da önem kazandığına inanılmaktadır.

Anahtar sözcükler: Fizik Eğitimi, Motivasyon.

ABSTRACT

The effect of motivation is being used extensively in behaviour science as well as in education. In the U.K. and Turkey motivation is being accepted essential standard of teaching. Moreover, it is also considered one of teacher’s qualifications.

In 1997-1998 at the D.Bakir Anadolu Lisesi, Melik Ahmet Lisesi and Ataturk Lisesi motivation and motivation factors had been investigated. In this work we have conducted the same investigation to the same classrooms to find out the variation of motivation and compare the results with each other.

We believe that the positive effect of motivation will prevail since the students are going to take one step examination to qualify for university.

Keywords: Physics Education, Motivation.

GİRİŞ

1997-1998 Öğretim yılında yaptığımız “Fizik öğrenme İle İlgili Motivasyonel Faktörler Konusunda Bir Çalışma” konulu araştırmamız, Diyarbakır merkezindeki Anadolu L., Ziya Gökalp L. ve Melik Ahmet L. ile Atatürk lisesini kapsıyordu. Anadolu L. ve Melik Ahmet L. öğrencilerine ait anket çalışmaları, öğrenci motivasyonları üzerindeki aile katkısının ihmal edilemeyeceğini gösterdi. Öğrencilerin çalışma alanlarına yönelik motivasyonları ile başarıları arasında da ciddi bir korelasyon bulundu (1), 1998-1999 öğretim yılından itibaren öğrencilerin tek sınavda üniversiteye girecekleri dikkate alındığında, global olarak, bir önceki yıla göre motivasyon trendlerinin durumu ile öğretmen ve aile gibi motivasyonel faktörlerin etkilerinin bilinmesi daha da önem kazanıyor. Unutulmamalıdır ki eğitim ve öğretimin temel amaçlarından biri ferdin mutluluğu, bilgi ve yeteneklerinin olumlu yönde en üst düzeye çıkarılmasıdır.

MATERYAL VE METOD

Araştırma materyalini 1998-1999 öğretim yılında okuyan 84 Anadolu L. ve 83 Melik Ahmet L. öğrencisi ile 98 Atatürk L. öğrencisi teşkil etti 2. ve 3. Sınıf öğrencileri geçen yılda liselerinin öğrencileri olarak test sorularımıza cevap vermişlerdi. Bu öğretim yılı fen, sosyal veya edebiyat şeklinde çalışma alanlarını seçmiş bulunuyorlar. Öğrencilerin fizik öğrenme ile ilgili motivasyonlarının ve motivasyonel faktörlerin belirlenmesi için 1. ve 3. bölümü 10’ar, 2. bölümü 34 sorudan müteşekkil test uygulandı. Bildiri metninde yer alan değerlendirmeler, ağırlıklı olarak testin (anketin) 1. Bölümü ile ilişkili

bulunmaktadır. Tablo-1 anketin 1. ve 2. bölüm sorularını içeriyor. Testin 2. bölüm sorularına alınan cevaplar frekanslar halinde tablo-2 de, beşlik ve üçlük toplam frekanslar ve frekans % de oranları halinde de tablo-3 te gösterilmiştir. Bu sonuçlar sınıfların nihayet okulların makro düzeyde motivasyonları hakkında fikir edinmeye yaramaktadır. Nitekim gerekli değerlendirmeler yapılmış alınan sonuçlarla sınıf ve okullar arasında mukayeseler yapılmıştır. Tablo-4 bunu yansıtmaktadır. Sınıflar ve okullar arasındaki motivasyon farklılıklarının istatistik analiz açısından önemli olup olmadığını anlamak amacıyla yapılan χ^2 test sonuçları tablo-5 te görülüyor. Bu yılın alan seçmiş 2. sınıfları ile geçen yılın 1. sınıflarının ve yine bu yılın üniversite eşliğine gelmiş 3. Sınıfları ile geçen yılın 2. Sınıflarının fizik öğrenmeye yönelik motivasyonları arasındaki korelasyon bulundu. Okullar bazında öğrenci motivasyonlarına aile ve öğretmenlerin motivasyonel katkıları, anket verileri dikkate alınarak, düzenlendirilip, sonuçlar regresyon ve korelasyon ilişkisi çerçevesinde grafiğe alındı.

BULGULAR

Tablo- 2 de anketteki ifadelerle sağdan sola doğru tamamen karşıyım (1), katılmıyorum. (2), kararsızım (3), katılıyorum (4) ve tamamen katılıyorum (5) tarzında verilen cevap frekansları, tablo-3 te ise frekanslar toplamı ve frekans % de oranları gösterilmiştir. Ayrıca tablo-3 anketteki kararsız yargısının sağındaki hükümleri motivasyonsuz, solundakileri de motivasyonlu kabul ederek, 3 lü düzende içermektedir. Tablo-3 verileri dikkate alınarak düzenlenen tablo-4 e göre, beşlik ve üçlük düzende sınıflar arasında motivasyon mukayesesi yapmak mümkündür. Nitekim 1. kategoride %50 frekans oranı ile en motivasyonlu 1. sınıf Melik Ahmet L.1. sınıf, 2. kategoride ise %64 frekans oranı ile Atatürk L. 1. sınıftır. Diğer sınıflar için bazen değerlendirmeler yapılabilir. χ^2 test istatistik modeline göre okulların sınıfları arasındaki motivasyonel farklılıkların anlamlı olup olmadıkları tablo-5 teki gibidir. " χ^2 değerleri üzerindeki yazımlar 2 serbestlik derecesi ve %5 önem düzeyinde χ^2 tablo değeri 5,99'a göre yapılmıştır". Tablo- 6 da global olarak ilgili okulların toplam öğrencilerini kapsayacak şekilde motivasyonlu kararsız ve motive olamamış öğrencilere yönelik frekanslar izlenmektedir. Bu sonuçlara göre Anadolu L. öğrencilerinin %54'ü motivasyonlu, %22'si kararsız, %24'ü motivasyonsuz, Melik Ahmet L. öğrencilerinin %58'i motive olmuş, %19'u kararsız ve %23'ü motive olamamıştır. Atatürk lisesinde ise durum %58 motivasyonlu, %21'i kararsız ve %21'de motivasyonsuz şeklindedir. 1997-1998 de 1. sınıfta okuyanlar şimdi alan seçmiş olarak 2. Sınıfta, 2. sınıfta olanlarda 3. sınıf öğrencileri olarak, üniversiteye veya hayata hazırlanmaktadırlar. Bunların önceki ve şimdiki motivasyonları arasındaki korelasyon tablo-7 de değerlendirilmiştir. Sonuçlar öğrenci motivasyonlarında somut değişimleri yansıtıyor. Öğrenci motivasyonları ile öğretmen ve ailenin motivasyonel katkıları arasındaki korelasyonun yer aldığı tablo-8, öğrenci motivasyonlarına, öğretmen ve ailelerin motivasyonel katkılarının yadsınamayacağını göstermiştir. Bu korelasyonel ilişki şekil 1, şekil 2, şekil 3 ve şekil 4'te grafikler halinde gösterilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Anket bulguları irdelendiğinde küçümsenemeyecek ölçekte öğrencinin fizik öğrenme ile ilgisinin bulunmadığı, belli oranlardaki öğrencinin de fizik öğretimine karşı motivasyonsuz olduğu görülmektedir. Lise 1 den 2. sınıfta 2. sınıftan 3. sınıfta geçmiş olan öğrencilerin, yüksek öğretime giden bu yolda fizik öğrenmeye ilişkin motivasyonlarında önemli değişiklikler sergilenmekte değişikliklerin başta gelen etkin

elemanları olarak ta aile ve öğretmen değerlendirilmektedir. Öğrenci aile ve öğretmen üçgeninde sağlanan bu bilgiler ışığında şunlar önerilebilir

1. Motivasyon trendleri ile öğrenci başarıları, ortak tema üzerine öğrenci yönlendirilmelerinde iki parametre olarak kullanılabilir.
2. Motivasyonla öğrenci başarıları arasında yadsınmaz bir ilişki bulunduğu için ailelerin ve öğretmenlerin öğrenci motivasyonlarına özel önem vermeleri gerekir.
3. Lise yıllarında değişik alanlara yönelik öğrenci motivasyon durum ve trendlerinin özgün değerlendirilmesi ile onların başarılı olacakları yüksek öğrenim alanlarını seçmeleri sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Arkın H., Colton R.R: Ekonomi, İşletmecilik, Psikoloji, Eğitim ve Biyolojiye Uygulanan İstatistik Metotlar. Ankara, 1968
- Ayas A., Çepni S., Akdeniz A.R :The Development of Turkish Secondary Science Curriculum Science Education,77 (4) 443-440,1993
- Ferran Paule :(Scienc en Français :Les classes Villetten Europe) (Science in French: "Villette" Classrooms in Europe)
- Kalkan H, Savcı H, Şahin Ö, Özkaya A,R: Kimya Öğretmenliğim Eğitimi ve Orta Öğretim Kimya Eğitiminin Değerlendirilmeleri. M.Ü. Atatürk Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Dergisi 6,155-160,1994
- Özek N., Maskan A., Gönen S.: Fizik Öğrenme ile İlgili Motivasyonel Faktörler Konusunda Bir Çalışma. Fen Bilimleri Sempozyumu. K.T.Ü. Fatih Eğitim Fak. 1998-Trabzon.
- Özek Y. The Influence of Various Motivational Factors On Students' Achievements in Foreign Language. Eurosla 8. The Annual Conference of the European Second Language Association. 10-12 Sep. 1998 Paris.
- Sılay Ş, Güney Ş, Kavcar N, Kaşer Z, Bakaç,M:1994 Türkiye Genelinde Liselerde Fizik Öğretiminin Geleceğine Yönelik Bir Çalışma, Fen Bilimleri E.Ü Buca Eğitim F.Buca-İzmir.
- Türkhal A: Bilimsel Araştırma Metotları ve Uygulamalı İstatistik Erzurum, 1987